

Danmarks Smørekспорт 1910—1911.

Af Professor *B. Bøggild*.

Atter i Aar er det ved Imødekommenhed fra Statistisk Bureaus Side blevet muligt allerede ved Begyndelsen af November Maaned at komme i Besiddelse af det nødvendige Talmateriale for at udarbejde en Oversigt over Danmarks Indførsel og Udførsel af Smør i Landbrugs-aaret $1/10$ 1910— $30/9$ 1911; men for det Tilfælde, at man vil sammenholde de nu fremkomne Tal med Tallene i ældre Beretninger, maa det erindres, at der som Følge af den Forandring, der fra Januar 1910 fandt Sted i Handelsstatistikens Ordning, og som Følge af Vedtagelsen af Meterloven allerede i Beretningen for 1909—10 og ligeledes i nærværende Beretning er sket den Forandring, at alle Angivelser, der tidligere var i Pund, nu er i Kilogram, samt at alt udenlandsk Omladningsgods, der passerer især København, men ogsaa for en Del Frederikshavn og Esbjerg, alene for at omlades mellem de forskellige Dampskibslinier, og som slet ikke vedrører dansk Produktion og Forbrug, nu lades helt ude af Betragtning.

Det er nu Importørers og Eksportørers Pligt at give Anmeldelse om Varernes Art og Mængde, om det Land, hvor Varen er købt eller solgt, samt (ved Udførselen) om Varen er dansk eller udenlandsk. Tidligere afgav Toldvæsenet vel Indberetninger om de samme Forhold,

for saa vidt de var oplyste i Toldpapirerne, men Toldvæsenet havde ingen Ret til at afkræve de Handlende de Oplysninger, der manglede eller var ufuldstændige. — Nu vil det følgelig f. Eks. kunne oplyses, hvor meget Smør der gaar til Østrig, medens dette tidligere som Regel blev opført sammen med, hvad der gik til Tyskland.

Tallene i de følgende Tabeller vil vise, at Danmarks Overskudsudførsel af Smør i det nu afsluttede Landbrugsaar har været større end nogen- sinde tidligere; men lad os dog først se paa

Smørindførselen. — Denne belyses ved Tallene i Tab. I. — Her ses det, at Indførselen har været noget større i 1910—11 end i de to foregaaende Aar, og at det særlig er Indførselen fra Rusland, der er tiltaget. —

Tabel I.
Smørindførselen til Danmark
i Tusind kg.

Fra	$\frac{1}{10}$ 1908— $\frac{30}{9}$ 1909	$\frac{1}{10}$ 1909— $\frac{30}{9}$ 1910	$\frac{1}{10}$ 1910— $\frac{30}{9}$ 1911
Sverige	5176	4966	5397
Rusland	8886	8917	11022
Tyskland	116	35	77
Østrig	2	8	4
England	40	286	12
Andre Lande	3	14	14
Ialt...	14223	14226	16526

Mængden af russisk Smør har været mere end dobbelt saa stor som Indførselen fra Sverige og udgør i Aar mere end to Trediedele af hele Importen. — I Tab. II ses, at Stigningen i Tilførselen af russisk Smør har fundet Sted lige siden Januar Kvartal, og bemærkes kan det, at om end Hovedparten af det russiske Smør kommer fra Sibirien, saa er der dog endnu ogsaa nogen

Tilførsel fra Finland, hvorfra Smørtilførselen i de senere Aar har været stærkt nedadgaaende.

I Sammenligning med Mængden af indført Smør fra Sverige og Rusland er det kun smaa Partier, der kommer fra de andre Lande, og det er dels billigt, uensartet Smør til Bageribrug, dels returneret Smør, om hvis Pris og Kvalitet der maaske har været Uenighed. — En Del af det indførte Smør, særlig det fra Østrig, kommer som smaa Postpakker til de polske Roearbejdere, der jo hyppigst selv sørger for deres tarvelige Forplejning, og som faar Smørret tilsendt fra Slægtninge i Galizien og andetsteds.

Tabel II.

Indførselen af Smør fra Rusland til Danmark

i Millioner kg.

	$\frac{1}{10}$ 1907- $\frac{30}{9}$ 1908	$\frac{1}{10}$ 1908- $\frac{30}{9}$ 1909	$\frac{1}{10}$ 1909- $\frac{30}{9}$ 1910	$\frac{1}{10}$ 1910- $\frac{30}{9}$ 1911
Oktober Kvartal	3.3	2.2	2.2	1.9
Januar —	1.1	1.3	1.3	2.1
April —	2.5	2.4	2.6	3.1
Juli —	3.1	3.0	2.8	3.9
Hele Landbrugsaaet . . .	10.0	8.9	8.9	11.0

Smørudførselen belyses ved Tabellerne III og IV, der omhandler henholdsvis Smør i almindelig Embalage (Dritler, Fjerdinger, Ottinger, Kasser o. l.) og Smør i hermetisk Pakning, og i begge Tabeller skelnes der mellem dansk og udenlandsk Smør. — Ialt er der her fra Danmark udført 105,044 Tusind kg, nemlig 88795 + 2586 = 91381 Tusind kg dansk Smør og 13605 + 58 = 13663 Tusind kg udenlandsk Smør. — Medens der ikke er nogen væsentlig Stigning i Udførselen af Smør i Daaser, ses Udførselen af Smør i almindelig Embalage i Aar at have været større end nogensinde tidligere, hvortil

Tabel III.
Udførselen af Smør i almindelig Emballage
 i Tusind kg.

Til	1907—08		1908—09		1909—10		1910—11	
	dansk	uden- landsk	dansk	uden- landsk	dansk	uden- landsk	dansk	uden- landsk
England	83574	6790	83901	8192	81133	6373	83593	6407
Tyskland	2108	3812	4258	3520	2387	4380	3658	6709
Østrig	—	—	—	—	554	7	1460	25
Sverige	9	218	40	32	1	121	1	35
Norge	3	148	52	27	8	83	2	104
Nordlige Bilande.	9	2	4	2	3	3	2	5
Andre Lande	5	100	4	187	17	190	79	320
Ialt	85708	11070	88259	11960	84103	11157	88795	13605

kommer en anselig Stigning i Flødeeksporten, der senere skal omtales.

Hvad Tallene i Tabel III iøvrigt angaar, er der særlig Grund til at bemærke, at Eksporten af dansk Smør til England, som gik ned i 1909—10, i Aar atter er stegen til omtrent samme Mængde som i de foregaaende Aar. — Foruden det hermetisk pakkede Smør er der til Tyskland gaet over 10 Mill. kg i almindelig Pakning, og samtidig er, som allerede nævnt, Flødeeksporten til Tyskland stegen ret betydelig. — Endvidere er der Grund til at paapege, at Eksporten til Østrig er mere end fordoblet. Og endelig maa det bemærkes, at i Sammenligning med Eksporten til England, Tyskland og Østrig er Eksporten af Smør i almindelig Emballage til alle de øvrige Lande forholdsvis ubetydelig.

Som allerede nævnt fremgaar det af Tab. III og IV, at der er blevet udført 13,663,000 kg udenlandsk Smør, og da der i Henhold til Tabel I blev indført 16,526,000 kg,

kan hele Aarets Forbrug af udenlandsk Smør her i Danmark kun have været 2,863,000 kg, altsaa lidt under 3 Mill. kg, hvilket er omtrent som det foregaaende Aar

Tabel IV.
Udførselen af Smør i Daaser
i Tusind kg.

Til	1907—08	1908—09	1909—10		1910—11	
			dansk	udenlandsk	dansk	udenlandsk
England	425	295	254	2	247	4
Tyskland	1405	1700	618	47	415	27
Andre Lande	270	195	1520	27	1924	27
Ialt	2100	2190	2392	76	2586	58

Bedst Oversigt over Stigningen i Smøreksperten i Sammenligning med de foregaaende Aar faas i Tabel V, der omhandler Danmarks Overskudsudførsel af Smør i

Tabel V.
Danmarks Overskuds-Udførsel af Smør i Mill. kg.

	Oktober Kvartal	Januar Kvartal	April Kvartal	Juli Kvartal	Hele Aaret
1901—1902	15.1	17.6	16.4	14.1	63.2
1902—1903	14.4	20.4	21.5	18.3	74.6
1903—1904	17.6	20.0	22.0	16.4	76.0
1904—1905	17.6	20.8	21.5	15.6	75.5
1905—1906	16.3	19.6	20.0	16.5	72.4
1906—1907	17.4	21.8	22.7	18.7	80.6
1907—1908	19.2	21.7	24.0	19.9	84.8
1908—1909	21.3	22.0	23.9	21.0	88.2
1909—1910	19.2	20.1	22.6	21.6	83.5
1910—1911	21.4	22.7	24.3	20.1	88.5

de sidste 10 Aar, med Angivelse af Tallene for de enkelte Kvartaler. — Her ses det, at Overskudsudførselen af Smør, som steg stærk fra Aarhundredets Begyndelse og indtil 1903, der var et frugtbart Aar med god Sommergræsning og en god Avl til Vinterfoder, derefter gik noget ned, indtil der igen kom Stigning i Aarene 1906—1909, der atter var gode Aar. — I 1908—09 kulminerede Overskudsudførselen foreløbig med 88.2 Mill. kg, — i 1909—10 var der en ret betydelig Nedgang; men nu er der atter for 1910—11 en Stigning, saa at Overskudsudførselen af Smør endog er bleven større end nogensinde tidligere, og det trods en anselig Stigning i Flødeeksporten.

Hvad Tallene for de enkelte Kvartaler angaar, er det dernæst af Interesse at bemærke, at der er Stigning i de tre første Kvartaler, men Nedgang for Juli Kvartal. — Tallene er Vidnesbyrd om, at Vinterfodringen og Foraarsgræsningen har været god. Der var store Beholdninger af Rodfrugter til Raadighed hele Vinteren, og Foraaret kom tidligt. — Sommergræsningen derimod var uregelmæssig og mangelfuld; Mælkerierne fik mindre Mælk at arbejde med, og Følgen blev, at Overskudsudførselen af Smør blev mindre i Juli Kvartal i 1911 end i de tilsvarende Maaneder de to foregaaende Aar.

Vil man dernæst søge Oplysning om Størrelsen af Eksporten af Fløde og Sødmælk til Tyskland, kan der henvises til Tabel VI. — Her ses, at medens Eksporten af Sødmælk er forbleven omtrent uforandret, er i det sidste Aar Eksporten af Fløde stegen ret betydelig, saaledes at den nu er dobbelt saa stor som for to Aar siden; og det kan tilføjes, at der er Grund til at antage, at denne Eksport vil stige yderligere i den nærmeste Fremtid, fordi der nu i Sommer og i Efteraaret 1911 er aabnet nye Dampskibsruter fra Assens og det sydlige Langeland. — Omregner man, ligesom tidligere Aar, denne Eksport til Smør ved at regne 3 kg Fløde eller

26 kg Mælk til 1 kg Smør, viser det sig, selv om der her fradrages de smaa Mængder Fløde og Sødmælk, der er indført fra Sverige, at den i 1910—11 eksporterede Mængde Fløde og Mælk svarer til 6,291,000 kg Smør, medens det tilsvarende Tal for 1909—10 var 5,154,000 kg, saaledes at der her er en Stigning, der svarer til 1,137,000 Kilogram Smør.

Tabel VI.

Danmarks Udførsel af Fløde og Mælk til Tyskland

i Tusind kg.

Kvartal	Fløde			Sødmælk		
	$\frac{1}{10}$ 1908- $\frac{30}{9}$ 1909	$\frac{1}{10}$ 1909- $\frac{30}{9}$ 1910	$\frac{1}{10}$ 1910- $\frac{30}{9}$ 1911	$\frac{1}{10}$ 1908- $\frac{30}{9}$ 1909	$\frac{1}{10}$ 1909- $\frac{30}{9}$ 1910	$\frac{1}{10}$ 1910- $\frac{30}{9}$ 1911
Oktober	1671	2748	4038	3157	2793	1913
Januar	1904	3076	4042	3136	1996	2091
April	2785	4378	5114	3527	2085	2382
Juli	2665	4508	4984	2465	1663	2407
Ialt	9025	14710	18178	12285	8537	8793

Vil man endelig søge at faa et samlet Overblik over den hele Indførsel og Udførsel af Smør samt af den beregnede Smørmængde i Overskuds-Udførselen af Fløde og Sødmælk, kan der henvises til Tabellerne VII og VIII, hvor Tallene er sammenstillede for de sidste 5 Aar, og hvorfra Resultaterne atter er sammendragne i Tabel IX, der viser, at Danmark i det nu sidst afsluttede Landbrugsaar har haft en samlet Overskudsudførsel af Smør af 94,809,000 kg*),

*) Til Sammenligning hermed kan det oplyses, at Margarineforbruget fremdeles er stigende her i Landet, og for Kalenderaaret 1910 angives at have været 35.38 Mill. kg eller næsten 13 kg pr. Indbygger. — Den i Artiklen for 1906—07 paapegede stærke Nedgang i Forbruget af indført Smør, da det efter $\frac{1}{10}$ 1906 skulde betegnes som udenlandsk, har stadig holdt sig. — Fornuftige Husmødre køber enten dansk Smør eller det meget billigere Margarine.

Tabel VII.
 Danmarks Ind- og Udførsel af Smør
 opgjort i Tusind kg.

Landbrugs- aar	Udenlandsk Smør			Dansk Smør		Overskuds- udførsel
	Ialt*) indført	For- brugt i Dan- mark	Genud- ført til Ud- landet	Ialt udført	Heraf i Daaser	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
1906—07	15668	3744	11924	84357	2453	80613
1907—08	14049	2871	11178	87700	1992	84829
1908—09	14223	2198	12025	90373	2114	88175
1909—10	14226	2993	11233	86495	2392	83502
1910—11	16526	2863	13663	91381	2586	88518

Af det genudførte udenlandske Smør blev inden Genudførselen følgende Mængder pakkede hermetisk: i 1910—11 58000 kg, i 1909—10 76000 kg, i 1908—09 65000 kg, i 1907—08 108,000 kg og i 1906—07 46000 kg.

Tabel VIII.
 Danmarks Ind- og Udførsel af Fløde og Sødsmælk
 opgjort i Tusind kg.

Landbrugs- aar	Fløde		Sødsmælk		Beregnet Smør i Over- skudsudførsel af Fløde og Sødsmælk
	Indførsel	Udførsel	Indførsel	Udførsel	
1906—07	»	7586	ca. 300	10434	2929
1907—08	»	6779	- 350	13062	2750
1908—09	»	9025	- 1700	12285	3415
1909—10	»	14710	- 2000	8537	5154
1910—11	129	18178	- 1644	8793	6291

*) Bortset fra alt Omladningsgods.

hvilket er ca. $3\frac{1}{4}$ Mill. kg mere end i 1908—09, det Aar, der hidtil har staaet med det største Tal, og sammenligner vi det sidste Aars Overskuds-Udførsel med det tilsvarende Gennemsnitstal for de sidste 5 Aar, nemlig 85,265,000, ser vi, at der er en Stigning af 11.2 pCt.

Tabel IX.
Samlet Overskudsudførsel af Smør
i Tusind kg.

Landbrugsaar	Inkl. beregnet Smør i Fløde og Sodmælk
1905—06	74959
1906—07	83542
1907—08	87579
1908—09	91590
1909—10	88656
1910—11	94809

Endnu vil det være af Interesse at se lidt nærmere paa Tallene i Tabel IV angaaende Udførselen af det hermetisk pakkede Smør. — Om dette har vi indtil Januar 1910 kun faaet at vide, at den største Part blev sendt bort over Hamborg og England, uden at vi kunde faa Rede paa, hvilke Mængder der derfra blev sendte til de forskellige oversøiske Pladser. — Nu kan der ikke alene oplyses, hvor meget der ialt er blevet eksporteret, men ogsaa hvor meget af disse 2.6 Mill. kg der er blevet solgt til en hel Række forskellige, for største Delen ret fjerntliggende Steder. Der er særlig eksporteret betydelige Mængder til hollandsk og engelsk Vestindien, til Brasilien og det øvrige Sydamerika, til Syd- og Østasien, til Spanien, flere Egne af Afrika, vore nordlige Bilande m. m.

Og vil vi dernæst, ligesom tidligere Aar, søge Oplysning om, hvorledes Eksporten til England af det danske Smør i alm. Emballage foregaar fra de forskellige danske Havne, ser vi i Tabel X, at denne, vort Lands vigtigste Eksport, foregaar Aar efter Aar fra de samme 9 Havne, hvoraf de 5 og særlig de 2, Esbjerg og København, har den langt overvejende Betydning. — Tabellen viser, at Eksportmængden fra de forskellige Havne er i Aar omtrent som de foregaaende Aar, idet Aalborg dog synes at faa en stigende Betydning; men i denne Sammenhæng maa det jo erindres, at saavel for det sydlige Jylland som for Fyn og de sydlige Øer foranlediger Flødeeksporten til Tyskland, at Smør-eksporten til England bliver stagnerende eller aftagende.

Tabel X.

Udførselen til England af dansk Smør i alm. Emballage
i Millioner kg.

Fra	$\frac{1}{10}$ 1907- $\frac{30}{9}$ 1908	$\frac{1}{10}$ 1908- $\frac{30}{9}$ 1909	$\frac{1}{10}$ 1909- $\frac{30}{9}$ 1910	$\frac{1}{10}$ 1910- $\frac{30}{9}$ 1911
København	28.31	25.60	25.66	26.02
Esbjerg	34.65	36.44	33.86	35.81
Odense	7.18	7.10	6.78	7.07
Aalborg	4.80	5.93	7.20	7.38
Aarhus	5.41	5.65	4.32	4.42
Svendborg	0.81	0.79	1.12	0.92
Nakskov	1.36	1.43	1.34	1.02
Frederikshavn	0.89	0.79	0.66	0.79
Randers	0.16	0.17	0.19	0.16
Tilsammen	83.57	83.90	81.13	83.59

Eksporten af det udenlandske Smør, der sendes til England, foregaar næsten alene fra København og beløber sig til 6.4 Mill. kg. — Og hvad Eksportens Regelmæssighed angaar, maa det bemærkes, at samtlige Havne

var farbare hele Aaret rundt. Vinteren var meget mild; men i Februar var der dog saa meget Is, at der blev Mulighed for at faa Ishusene fyldte.

I det foregaaende er der gjort Rede for, hvorledes Eksportmængden er stegen, og heldigvis kan der tilføjes, at Prisen ogsaa har været god. Men forinden vi fordyber os i Betragtning af Tallene angaaende Smørnoteringen i Tabel XI, bør der først mindes om, hvor kritiske Forholdene var for Smøreksperten i Efteraaret 1910.

Tabel XI.

Maanedlig Gennemsnit af Københavns Smørnotering.

Ore pr. Pd.

	1906—07	1907—08	1908—09	1909—10	1910—11
November	104.25	105.50	105.25	110.25	97.50
December	103.00	105.50	95.20	107.20	97.80
Januar	100.00	107.20	96.00	103.00	96.50
Februar	96.75	117.50	98.00	107.25	100.75
Marts	95.00	101.75	97.00	110.60	99.20
April	88.00	93.20	90.80	103.00	97.00
Maj	87.60	93.50	94.00	96.00	91.50
Juni	90.75	95.50	92.50	96.40	94.00
Juli	93.75	101.60	95.40	96.25	100.00
August	95.40	102.75	97.25	96.25	110.40
September	97.00	101.75	102.60	97.60	114.25
Oktober	106.00	108.00	109.75	98.50	120.50
Gennemsnit for hele Aaret ..	96.52	102.79	97.67	101.94	101.52

Vinteren 1909—10 havde været saa mild, at Fler-tallet af Mælkerierne kun havde faaet samlet lidet eller

intet Is, og som Tallene i Tabel V viser, havde Mængden af dansk Smør i Vinterhalvaaret 1909—10 været mindre end det foregaaende Aar. Efterspørgselen havde derfor været god, og Priserne havde holdt sig i Marts og April 1910 højere end sædvanligt. — De engelske Importører var ganske naturlig utilfredse med de høje Priser, de maatte betale, men endnu i Foraarsmaanederne var Produktionen mindre end de foregaaende Aar, saa Priserne kunde holdes oppe. — Daarlig Kvalitet paa Grund af Ismangelen paa mange Mælkerier bidrog imidlertid til at forøge Englændernes Utilfredshed med Smørret, og da saa Sommeren 1910 gav meget Græs og større Smørmængde end sædvanlig, kunde Englændernes Misfornøjelse ret komme til Udbrud. De klagede over Noteringen, Mangel paa Holdbarhed hos Smørret, for stort Vandindhold, uregelmæssig Vejning, hyppige Vægttab, Skimmel o. s. v., og Konsulent *Faber* havde derfor ved Efteraarsdelegeretmøderne et stort Antal drøje Sandheder at indprente de danske Landmænd.

De usædvanlig lave Priser i September og Oktober Maaneder overbeviste Landmændene om, at *Fabers* dygtige Foredrag var et Alvorsord, der burde tages Hensyn til; men selv om man snarest mulig fik de paapegede Fejl afhjulpne, tog det Tid at genvinde Englændernes Tilfredshed og Tillid. Og om end Klagerne over Kvaliteten hørte op, blev Priserne ved at være meget lavere end almindeligt hele Vinterhalvaaret, medens Smørmængden, som Tabel V udviser, var større end noget tidligere Aar, og saaledes vedblev Forholdet at være endnu i April Kvartal.

Omslag i Retning af mindre Produktion og større Efterspørgsel med deraf følgende bedre Priser indtraadte først i Sommerens Løb, da Tørke og Græsmangel foranledigede, at Produktionen blev stærk aftagende i mange andre Lande, og i Juli Maaned opnaede vi omsider, at Priserne blev bedre end Aaret forud, hvorefter Aaret sluttede med usædvanlig høje Priser.

I Tabel XI ses, at som Gennemsnit for hele Aaret har Noteringen været 101.5, og med de opnaaede Overpriser tør det antages, at for de fleste Mælkerier vil den i Aaret gennemsnitlig opnaaede Smørpris være ca. 102 Øre, hvad der jo er forholdsvis godt, og kun ca. 1 Øre lavere end de hidtil opnaaede bedste Aarspriser; men Tabellen viser, at de maanedlige Priser staar i en besynderlig Modsætning til Priserne i 1909—10, og Svingningerne i Smørpriserne i de to sidste Aar er et mærkeligt Eksempel paa, hvor vanskeligt det kan være at forudsige, hvorledes Priserne paa Verdensmarkedet vil stille sig i Fremtiden.

Ved Aarets Slutning maa vi glæde os over, at det er gaaet bedre, end det i Begyndelsen saa ud til; men vi bør samtidig ikke undlade at tage Lære af de overstaaede Vanskeligheder. Saa lave Priser som i Vinterhalvaaret 1910—11 maa vi ikke udsætte os for atter at skulle nøjes med, og derfor vil det være af stor Betydning, at den angaaende Handel med Smør og fremmede Landbrugsprodukter vedtagne Lov af 12. April 1911 nu bliver ført ud i Livet paa betryggende Maade, saaledes at den kan blive en virksom Hindring imod, at ligegyldige eller samvittighedsløse Producenter nedbryder vor Anseelse og Tillid hos vore engelske Kunder ved at eksportere Smør med for stort Vandindhold eller ved at søge uensartede, undervægtige og simple Varer afsatte som fint dansk Smør. — Der har i denne Sommer været ført mange Forhandlinger om i Henhold til den nye Lov at faa Lurmærket gjort til et Kvalitetsmærke for det gode danske Smør, som det formenes Producenterne af mindre godt Smør at benytte. Vi maa haabe, at der i saa Henseende maa træffes den bedst mulige Ordning, naar Loven nu skal træde i Kraft den 10. December.
